

השמחה

א. השמחה בחודש אדר - שמחה של תורה

אמרו חכמים: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר - מרבין בשמחה. אמר רב פפא: איש ישראל שיש לו דין עם הנכרי - ישתמט מלדון עמו בערכאותיהם בחודש אב שמזלו רעוע, וימציא עצמו בחודש בחודש אדר, שמזלו בריא". מדוע?

משום שמן השמים מגלגלין זכות ליום זכאי ושופעים שמחה שמחה לחודש שמחה, ואין חודש שמחה כחודש אדר, שרבתה בו ברכה שהיא סמויה מן העין ואין עיניהם הרעות של שונאי ישראל יכולות לשלוט בברכה זו... ולא ימי הפורים בלבד ימים של שמחה הם, אלא כל החודש כך, שכן כתיב (אסתר טו) "והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה..." כלומר, כך טבעו של חודש זה, ששונאי ישראל רואים בו יגון ואבל לישראל, ואינו אלא אוצר גנוז של שמחה ויום טוב בשביל ישראל (תודעה, אדר)

מדוע, באמת, שולטת שמחה מיוחדת בחודש אדר, המשפיעה על ישראל שפע טובה, ובמה גדול כוחם של ישראל בחודש זה?

התשובה נעוצה במזלו של חודש אדר - _____ .
מה הדגים חיותם ותקופתם כשהם ב _____ , אף ישראל: חיותם ותוקפם במים של תורה שעולים להם בחודש זה ותורתם מצלחת בידם, ואין שום שונא יכול להזדווג לישראל אלא כשידי ישראל נעשים רפים מן התורה. בחודש אדר מציינים אנו את מלחמת עמלק בישראל. במלחמה הראשונה - רפו ידיהם של ישראל בתורה ובימים הראשונים של מרדכי ואסתר - נהנו ישראל מסעודתו של אחשוורוש - באותה שעה נשתקע מזלם ובאים לידי סכנת כליה; כיון שמתגברים שוב בתורה, מיד מפר הקב"ה את מזימות שונאיהם, ומזלם של ישראל עולה למעלה ראש.

* כתבו את המשל בשועל ובדגים, שאמר רבי עקיבא לפפוס בן יהודה, ואת נמשלו. (תוכלו לצטטו מתוך ספר התודעה, אדר - בתחילתו.)

למדנו שכל כוחם של ישראל וכל מקור חיותם ושמחתם - ממים של תורה הם. וחודש אדר שמסוגל לשמחה - רק מכוח התורה הוא, שהרי בחודש זה נפטר משה רבינו שהתורה קרויה על שמו, וגם ישראל קבלו ישראל שנית את התורה, באהבה, בימי מרדכי ואסתר. וימי אדר מסוגלים יותר משאר הימים לקבלת עול תורה מאהבה ומרצון ובשמחת לבב.

ב. השמחה - מצווה!

השמחה - מצווה היא. מצווה מיוחדת היא לשמוח בשלושת הרגלים, כנאמר בפרשת ראה: "ושמחת בחגך והיית אך שמח", ואומר על כך ספר החינוך (מצווה תפ"ח):

"משורשי המצווה לפי שאדם נכון על ענין לשמוח לפרקים, כמו שהוא צריך אל המזון על כל פנים, ואל המנוחה ואל השינה, ורצה הקב"ה לזכותינו, אנחנו עמו וצאן מרעיתו, וציוונו לעשות השמחה לשמו למען נזכה לפניו

בכל מעשינו"

מדבריו משתמע, שהשמחה היא צורך בנפש, צורך שטבוע באדם, כמו צרכים אחרים: _____, _____, _____, והקב"ה רצה שנרויח עוד מצוות לכן צווה עלינו למלא צורך זה, שממילא הנפש תובעת למלאו, וכשעושים זאת לפי צווי ה' - מקבלים על כך שכר.

ובכלל, כל עבודתנו את ה' יתברך צריכה להעשות מתוך שמחה. עיינו במקורות הבאים וצטטו:

*ישעיהו נ"ה י"ב - _____

* תהילים ק' י"ב - _____

וכשאין עובדים את ה' בשמחה, באה על כך תוכחה. עיינו בדברים כ"ח מ"ז וצטטו:

התביעה על האדם היא, איפוא, לא על אי קיום מצוות, אלא על קיומן שלא מתוך שמחה, כלומר: השמחה היא חלק נכבד מאד בקיום המצוה ובעבודת ה' ולא תוספת בלבד. אך, לאיזו שמחה הכוונה? האם לצחוק. בדיחות, ליצנות וגיחוך?

- מצינו בקהלת, בפרק ב', שני פסוקים על השמחה. עיינו וצטטו

* פס' ב' - _____

* פס' ט"ו - _____

הקשר בין פסוקים אלו, לכאורה, הוא קשר של ניגוד/ השלמה (מחקו את המיותר) את הסתירה הזו ביחס לשמחה, קל להבין:

יש שמחה טובה, רצויה ומשובחת - והיא שמחה אמיתית, הנובעת מקיום מצוות וגורמת לקיום נוספות, ויש שמחה של ליצנות, שחוק והוללות - זו- גרועה בשורש!

ועל שמחה פסולה זו, שאפשר לראותה אצל שותי יין, למשל, שנראים בהתחלה עליזים ושמחים אך מאבדים שליטה על עצמם, שוברים כלים ומזיקים ומתבוססים בקיא ורפש- נאמר במשלי (י"ד, י"ג): "אחרית שמחה- תוגה". שמחה של מצוה - אחריתה היא מצוה נוספת - וכפועל יוצא מכך - שמחה נוספת.

ג. שמחה - בכל מצב!

האם תמיד אנו שמחים? _____ מדוע? _____
קשיים שונים עומדים בפני האדם, מונעים אותו משמחה תמידית ומפריעים לו לחוש בשמחה תמיד, פרטו אותם:

כיצד נוכל למצוא בנפשנו כוחות פנימיים של שמחה? תשובה על כך נקבל בסיפור הבא:

פעם נסע רבי משה לייב מסאסוב עם ר' ישראל, בנו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, עבור פדיון שבויים. הם לנו

באכסניה עלובה, וקיבלו חדר שגגו שבור. היה ליל גשם וקור. הגשם קפא על הגג, וחתוכות כפור נפלו על מיטותיהם.

סבל רבי ישראל והצטער מאד, כי היה רגיל לישון ברווחה. אמר לו רבי משה לייב: "למה אתה מצטער?"

הנה אומר לך דברים שתוכל לשמוח בגללם. קודם כל, אילו היתה לך מכה בצידך הימני לא היית יכול לשכב בצד זה.

שנית: אילו היתה לך מכה גם בצידך השמאלי, לא היית יכול לשכב על שני הצדדים. שלישית: אילו קבלת גם מכה

על גבך, אזי גם על גבך לא היית יכול לשכב... " כך מגה רבי משה לייב 13! סיבות שבגללן צריך לשמוח,

עד שרבי ישראל נהיה שמח. קמו שני הצדיקים והתחילו יחד לשמוח.

ננסה לאמץ את קו המחשבה של רבי משה לייב. תארו מקרה מרגיז שארע לכם והסב לכם צער ועוגמת נפש:

_____

נסו למצוא סיבות לשמוח למרות אותו מקרה, ואפילו- בגללו!

_____

_____

יהודי שמאמין שהקב"ה מנהיג את העולם וכל המתרחש בעולם הוא לטובת האדם - יכול לשמוח תמיד, גם בעיתות קושי ומצוקה, כי הרי לטובתו ארעו הדברים!
וידוע הסיפור על היהודי שביתו נשרף והוא יצא במחול, ולשאלת הנוכחים לפרש שמחתו בזמן כה עצוב - ענה: אני שמח שאני יהודי, כי אילו הייתי גוי ח"ו - גם האלוקים שלי היה נשרף!...
האמונה בה' והבטחון בו - הם מקור לשמחה ומעין לא אכזב ובלתי נדלה לשמחה גם כשיש קשיים וסבל.
ממה עוד נשאב שמחה בכל מצב?
קיום מצוות ולימוד תורה מעניקים לאדם אושר, שמחה ושלוות נפש, כשאדם שמח בקיום המצוות, הוא שואב מהן עוד ועוד שמחה. מסופר על רבי חיים שמואלביץ:

בעת לימודו היה רבי חיים מתמוגג משמחה, תמיד מרחף בזוויות שפתיו חיוך מתרונן. למרות כובד הראש ומאמץ הריכוז האדיר, היה שופע התלהבות ומרץ בלתי נדלים. בעת הלימוד היה משתמש בבטויי שמחה שונים ומשונים, צחצוחי לשון וחיידודים קלילים, שהפיחו רוח של חדוה ערנית ומדבקות.
הערותיו והערכותיו השונות לגבי סברות כלשהן היו מלאות בהומור שנון ועולז, על סברה טובה המתיישבת על הלב, היה אומר בדרך צחות: "זה מתוק מזפת"... על נקודה כלשהי שהובהרה כל צרכה, היה אומר: "זה שמחה'דיק", "זה ששון'דיק" ועוד ביטויים כאלה ואחרים" (מתוך "מוה ולב")

היש אושר כאושרו של הלומד תורה בשמחה!?

גם הידיעה על שכרה של השמחה יכולה לחזק אצלנו את שמחת הנפש התמידית.

רב ברוקא, שגר בבית חזאי, היה בשוק במקום שנקרא "בית לפט", נגלה אליו אליהו הנביא. שאל רב ברוקא את אליהו: "האם יש בשוק מישהו שמגיע לו עולם הבא?" ענה לו: "לא"
עד שכך וכך באו שני אנשים. אמר אליהו: "הם בני עולם הבא". הלך אליהם רב ברוקא, ושאל אותם מה עבודתם, אמרו לו: "אנשים שמחים אנחנו, ומשמחים אנשים עצובים". (עפ"י תענית כ"ב ע"ב)

איזה שכר ניתן לשמחים ומשמחים? _____

אנשים המשמחים את זולתם, מגיעים למעלה גבוהה מאד. אומר הרמב"ם:
מצוה להרבות בסעודת פורים ולקבעה על יין ובשר לאכול ולשתות ולשמוח. אעפ"י שאמרו: מצוה להרבות בסעודת פורים. מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה, אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלה, דומה לשכינה, שנא: "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים". (רמב"ם הלכות מגילה פ"ב).

ד. למעשה

נסחו 5 כללים ועצות כיצד להיות בשמחה תמיד:
